

ANSÖKAN OM TILLSTÅND ENLIGT MILJÖBALKEN
AVSEENDE UPPFÖRANDE OCH DRIFT
AV GRUPPSTATION FÖR VINDKRAFT
VID VELINGA I TIDAHOLMS KOMMUN

2012-05-22

1 ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Sökande: Vattenfall Vindkraft Sverige AB (VVSAB)
Org.nr. 556581-4273

Ombud: Jur. kand. Agneta Wieslander
Telefon: 08-699 88 44
Mobiltelefon: 070-670 93 25
agneta.wieslander@vattenfall.com

Adress: Vattenfall Vindkraft Sverige AB
Projekt Velinga
162 87 Stockholm

Fakturaadress: Vattenfall Vindkraft AB
Projekt Velinga
Företagsenhet 2769
962 80 Jokkmokk

Verksamhet: Sifferkod 40.90 B och 40.95 B enligt bilagan till förordningen (1998:899)
om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

2 SAKEN

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till uppförande och drift av en gruppstation för vindkraft på fastigheterna Berg 1:4, Berg 1:10, Brunns mossen 1:2, Kilåsen 1:5, Myremossarna S:1, Nybrunn 1:3, Sjogerdala 1:3, Sjogerdala 1:4, Sjogerdala 1:5, Skräddareruderna 1:1, Svarvarehult 1:1, Svarvarehult 2:1, Torp 1:1, Velinga 1:1, Velinga 4:10, Velinga 6:15, Velinga 6:16, Velinga 9:1, Velinga 10:2, Velinga 10:3, Velinga 14:1, Velinga 15:2, Velinga S:6 och Velinga S:7 i Tidaholms kommun, Västra Götalands län.

3 YRKANDEN

Vattenfall yrkar tillstånd att uppföra och driva en gruppstation för vindkraft bestående av högst 16 vindkraftsaggregat på ovan angivna fastigheter samt att uppföra och bibehålla därtill hörande anläggningar och kringutrustning.

Vattenfall yrkar vidare

- att igångsättningstiden skall bestämmas till fem år från den dag tillståndet vunnit laga kraft samt
- att tillståndet upphör att gälla när det förflutit tolv månader sedan vindkraftparken senast producerat elektricitet.

Vattenfall föreslår att tillståndet förenas med de villkor som anges i avsnitt 8.1 nedan.

4 POLITISKA MÅL M.M.

Den svenska energipolitiken ska skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning som i ökad utsträckning ska baseras på förnybar energi med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat. Omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle ska underlättas. Riksdagen har antagit som nationellt mål att andelen förnybar energi 2020 ska vara minst 50 procent av den totala användningen och fastställt en nationell planeringsram för vindkraft till motsvarande en årlig produktionskapacitet på 30 TWh till 2020, varav 20 TWh på land och 10 TWh till havs.

Vattenfall ska enligt riksdagsbeslut generera en marknadsmässig avkastning genom att affärsmässigt bedriva energiverksamhet så att bolaget tillhör ett av de bolag som leder utvecklingen mot en miljömässigt hållbar energiproduktion.

5 ANSÖKANS OMFATTNING OCH UTFORMNING

Ansökan avser en vindkraftpark med högst 16 vindkraftverk som får uppföras i de zoner som anges på bifogad karta, [Bilaga 1](#). Ansökan omfattar också de anläggningar som är nödvändiga för vindkraftparken såsom vägar, uppställningsplatser, kablar och annan nätutrustning. Arbete med vägar och kablar kommer att behöva utföras även utanför projektområdet.

6 LOKALISERING

I bifogad miljökonsekvensbeskrivning (MKB), Bilaga 2, finns beskrivningar av alternativa lokaliseringar för vindkraftparken.

6.1 Området

Projektområdet Velinga ligger ca 10 km söder om Tidaholm. Närmaste samlade bebyggelse, Madängsholm, ligger ca 4 km nordväst om den planerade vindkraftparken. Projektområdet är beläget öster om väg 26 och väster om Hökensås naturreservat.

De mätningar som gjorts visar att det råder goda vindförhållanden i området.

I området bedrivs idag modernt skogsbruk.

6.2 Planförhållanden

I november 2010 antog Tidaholms kommunalfullmäktige en översiktsplan för vindbruk i kommunen.

I planen redovisas vilka områden kommunen prioriterar för uppförande av vindkraftverk och vilka områden som anses olämpliga.

Det område som omfattas av ansökan ligger i ett av tre områden som i vindbruksplanen pekas ut som prioriterat för vindkraft. Landskapet i område tre har i planen bedömts ge utrymme för ca tjugo vindkraftverk.

6.3 Riksintressen

Det finns inga utpekade riksintressen i projektområdet.

6.4 Skyddade områden

I området finns ett par små vattendrag. I övrigt omfattas området inte av några skydd enligt 7 kap. miljöbalken.

6.5 Naturvärden

Området tangeras på några platser av sumpskog och våtmark klass 3. I övrigt finns inga naturvärden identifierade i området.

6.6 Fornlämningar

Det finns inte några kända fornlämningar i området.

7 TEKNISK BESKRIVNING

I bifogad MKB finns en utförlig teknisk beskrivning.

Den tekniska utvecklingen av vindkraftverk går snabbt och utvecklingen går mot allt effektivare maskiner. Vattenfall upphandlar vindkraftverken när alla tillstånd vunnit laga kraft. För att det ska vara möjligt att använda senaste och bästa möjliga teknik till ett kommersiellt pris anges inte den exakta tekniska utformningen av vindkraftverken här. Kommersiella vindkraftverk består dock alltid av torn, maskinhus och tre rotorblad. De vindkraftverk som under de närmaste åren kan bli aktuella att uppföra har en effekt på omkring 1,8 – 5 MW. Det kan bli aktuellt att uppföra torn som delvis består av betong.

Beroende på vad som visar sig vara effektivast vid upphandlingstillfället blir det sannolikt aktuellt att uppföra vindkraftverk med en totalhöjd som överstiger 150 m. I MKB:n finns beskrivningar av konsekvenser av vindkraftverk med en totalhöjd upp till 180 m. Det är VVSAB:s erfarenhet att en uttrycklig höjdgräns i tillståndet kan få orimliga och olyckliga konsekvenser. En sådan kan medföra att det mest effektiva vindkraftverket vid en upphandling inte kan väljas trots att det överstiger den i tillståndet högsta angivna höjden med bara någon decimeter. Det kan också medföras att fundamenten måste anläggas på ett sätt som inte är optimalt med onödigt stora markanspråk och påverkan på hydrologi som följd. VVSAB bedömer att höjden i det här fallet lämpligen bör regleras genom det s.k. allmänna villkoret.

Av flygsäkerhetsskäl måste vindkraftverk, precis som master och andra höga anläggningar, förses med hindermarkeringar enligt Luftfartsstyrelsens föreskrifter. Enligt nu gällande föreskrift (LFS 2008:47) ska vindkraftverk som är 45 – 150 meter markeras med blinkande medelintensivt rött ljus under skymning, gryning och mörker. Högre verk markeras med högintensivt vitt ljus. Ljusstyrkan får enligt de regler som gäller idag regleras ned avsevärt nattetid och medelintensivt ljus behöver inte vara tänt dagtid.

Verken kommer att förankras med gravitationsfundament eller bergförankrade fundament. För varje vindkraftverk krävs att en uppställningsplats för bland annat kranar iordningställs.

Befintligt vägnät i området håller generellt godtagbar standard och bedöms kunna användas i stor omfattning. Vägarna kommer bitvis att behöva förstärkas och breddas. Sammanlagt ca 5 km väg kommer att behöva nyanläggas.

Kablarna i det interna nätet mellan vindkraftverken kommer att förläggas i mark, så långt som möjligt i anslutning till vägar.

Vindkraftverken dimensioneras för att kunna vara i drift under minst 25 år. Efter denna tid kan verken monteras ned.

8 SKYDDSÅTGÄRDER OCH FÖRSIKTIGHETSMÅTT

8.1 Förslag till villkor

Vattenfall föreslår att tillståndet förenas med följande villkor:

1. Anläggningen ska uppföras och verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden åtagit sig.
2. Den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder får på grund av vindkraftverken inte överstiga 40 dB (A).

Om ekvivalent ljudnivå 40 dB (A) överskrids, ska åtgärder vidtas snarast och inom tid som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Den ekvivalenta ljudnivån ska kontrolleras vid en förstagångsbesiktning genom närfältsmätningar. Denna kontroll ska genomföras inom ett år från det att vindkraftsanläggningen tagits i drift.

Kontroll genom närfältsmätningar och beräkningar eller genom immissionsmätningar ska därefter ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer eller efter tillsynsmyndighetens begäran.

3. Befintliga uteplatser eller, om sådana saknas, ett område om 5 x 5 meter intill befintliga bostadshus får inte belastas med en faktisk skuggbildning överstigande åtta timmar per kalenderår eller 30 minuter per dag.
4. Samtliga verk ska ges en enhetlig och diskret utformning och färgsättning. Reklamanordningarna får inte placeras på verken. Med reklamanordning avses inte sedvanlig logotyp på vindkraftverkens maskinhus.
5. Bolaget ska anmäla till tillsynsmyndigheten när anläggningsarbetena är slutförda. Temporärt nyttjade ytor under anläggningstiden, såsom upplags- eller uppställningsplatser – dock ej kranuppställningsplatser – ska återställas snarast möjligt och senast två år efter det att anläggningsarbetet avslutats.
6. När verksamheten, dvs. driften av ett eller flera vindkraftverk, slutligen upphör ska bolaget skriftligen meddela tillsynsmyndigheten tidpunkten för detta. Inom sex månader från den meddelade tidpunkten ska bolaget till tillsynsmyndigheten

redovisa en plan för hur och inom vilken tid vindkraftverken ska nedmonteras och omhändertas samt hur marken ska återställas. Planen ska godkännas av tillsynsmyndigheten.

7. Bolaget ska ställa säkerhet för efterbehandling och andra återställningsåtgärder om 350 000 kr per vindkraftverk som uppförs. Säkerheten får byggas upp under en 20-årsperiod. Säkerheten ska godkännas av miljöprövningsdelegationen innan tillståndet tas i anspråk.

8.2 Motivering av vissa villkor

Ljud

Villkor för ljud regleras numera enligt rättspraxis som begränsningsvärde till skillnad mot tidigare praxis då ljudet reglerades som ett riktvärde.

Vindkraftanläggningen Velinga kommer att utformas så att det säkerställs att ljudet inte överskrider 40 dB (A) vid närmaste bostad vid normal drift. Inledningsvis - innan full kompetens om verkens prestanda och ljudutbredning erhållits – kan det vara svårt att begränsa ljudemissionen till 40 dB (A). När en vindkraftpark uppförts krävs oftast vissa tekniska justeringar innan alla komponenter fungerar optimalt ur ljudsynpunkt. Under parkens livslängd kan driftstörningar inträffa som leder till ökat ljud från vindkraftverken och till att ljudkraven tillfälligt inte kan innehållas. I sådana situationer är det mycket viktigt att åtgärder vidtas mycket snabbt så att närboende inte onödigtvis utsätts för ljudstörningar. Det är dock inte rimligt att ljudkravet formuleras så att det aldrig kan överskridas.

Ekonomisk säkerhet

Miljööverdomstolen har i en dom den 19 november 2008 (M 2210-08) fastställt säkerhet för en vindkraftpark till 300 000 kr per vindkraftverk. Avgörandet är prejudicerande vid prövning av säkerhet för vindkraftparker enligt miljöbalken. Någon anledning att frånga detta finns inte för den aktuella vindkraftanläggningen. Med anledning av prisutvecklingen bör beloppet dock justeras upp med hänsyn till prisutvecklingen.

9 MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING OCH SAMRÅD

Vindkraften är en förnybar energikälla, som inte ger upphov till några utsläpp och nyttjar en resurs som är oändlig och gratis. Användningen av förnybara energikällor hör till de viktigaste medlen för att uppnå klimatmålen.

Miljökonsekvenser m.m. av vindkraftparken redovisas noggrant i bifogad MKB, [Bilaga 2](#). Sammantaget är de negativa konsekvenserna av parken små och de positiva konsekvenserna överväger avsevärt.

9.1 Konsekvenser för människors hälsa

Som framgår ovan och av miljökonsekvensbeskrivningen kommer vindkraftverken att väljas genom kommersiell upphandling. Vindkraftverkens källjud kan därför inte bestämmas i nuläget. Det kan bli aktuellt att lösa in någon av de bostäder som finns i eller nära området. Eftersom ljud är dimensionerande för vindkraftparken påverkas vindkraftverkens placering inom vindkraftzonerna av källjud och av vilka bostäder som kräver hänsyn. Oavsett vilka vindkraftverk som upphandlas och oavsett var verken placeras kommer emellertid de riktvärden för ljud och skuggor som föreslås ovan att innehållas vid bebodda bostäder. Risken för att människor skadas av is eller nedfallande delar från vindkraftverken är erfarenhetsmässigt mycket liten.

Anläggningen bedöms inte innebära några konsekvenser för människors hälsa.

9.2 Naturvård

Projektområdet innehåller få naturvärden jämfört med vad som normalt brukar vara fallet i liknande områden. Påverkan på naturvärden i området bedöms bli mycket begränsad.

9.3 Landskapsbilden

Skogsbruk är den dominerande markanvändningen inom projektområdet. Eftersom skogarna består främst av barrträd, kommer den visuella upplevelsen inte att variera särskilt mycket med årstiderna. En synbarhetsanalys som VVSAB låtit utföra visar att den planerade vindkraftparken främst kommer att vara synlig från områden väster och nordväst om parken där landskapet är öppet och flackt. Terrängen i området är mycket varierad och den kommer att bidra till att vindkraftverken inte kommer att upplevas som dominerande i landskapet. Parken bedöms inte komma i direkt konflikt med känsliga landskapselement eller andra landmärken.

Som framgår ovan kommer vindkraftverken att förses med hinderbelysning av flygsäkerhetsskäl. Vattenfall bedömer att den störning som hindermarkeringen kan medföra måste bedömas vara godtagbar i det nu aktuella området.

Sammantaget måste påverkan på landskapsbilden bedömas bli godtagbar.

9.4 Övriga konsekvenser

Den faktiska arealen som tas i anspråk för vindkraftparken är förhållandevis liten. Den verksamhet som idag bedrivs i området kan fortgå. Efter avveckling kan marken återställas i den utsträckning det bedöms befogat. Vindkraftparken kommer inte att medföra några allvarliga störningar för rekreation och friluftsliv i området.

10 SAMRÅD

En utförlig redogörelse för de samråd som förevarit finns i MKB:n, [Bilaga 2](#).

11 ÖVRIGA INTRESSEN

Öster om projektområdet planerar två olika projektörer att uppföra ytterligare sammanlagt 5 vindkraftverk. Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår att de kumulativa effekterna av vindkraftverken är begränsade och att den sammantagna omgivningspåverkan måste anses vara godtagbar.

Vid bestämning av de zoner där vindkraftverk får uppföras har hänsyn tagits till motstående intressen. Hänsyn har fullt ut tagits till Försvarmaktens intressen.

12 TILLÅTLIGHET

12.1 Miljöbalkens hänsynsregler

Kunskapskravet

Vattenfall har mer än 30 års erfarenhet av att bygga och äga vindkraftverk. Vindkraften bidrar till att möta Vattenfalls målsättning att vara ett av de bolag som leder utvecklingen mot en miljömässigt hållbar energiproduktion. Vattenfalls totala vindkraftstillgångar om cirka 900 vindkraftverk producerar drygt 3,7 TWh under ett normalår, motsvarande hushållsel till cirka 750 000 svenska hem. Det gör Vattenfall till en av de största vindkraftproducenterna i Europa med verksamhet i Sverige, Danmark, Tyskland, Nederländerna och Storbritannien.

I Sverige har Vattenfall drygt 100 vindkraftverk med en årlig produktion på nära 730 GWh, vilket motsvarar förnybar hushållsel till runt 150 000 hem. Vattenfall både projekterar, bygger och driver vindkraftparker och personalens kompetens är hög. Vattenfall har miljökompetens både i linjeverksamheten och i staber och har forskningsprogram som bl.a. undersöker vindkraftens påverkan på miljön. VVSAB som ett bolag i Vattenfallkoncernen måste anses uppfylla kunskapskravet enligt miljöbalken.

Försiktighetsprincipen och principen om bästa möjliga teknik

De försiktighetsmått som föreslås säkerställer att den verksamhet som omfattas av ansökan inte medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Eftersom den exakta utformningen av vindkraftverken inte anges finns förutsättningar för att uppföra vindkraftparken med den teknik som är bäst när parken ska uppföras.

Produktvalsprincipen

Omfattningen av kemikaliehanteringen vid en anläggning för vindkraft är begränsad. VVSAB har rutiner för att hantera kemikalier som bl.a. säkerställer att vissa utpekade kemikalier inte används.

Hushållnings- och kretsloppsprinciperna

Alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd skall hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning. I första hand skall förnybara energikällor användas.

Vindkraft är en förnybar energikälla som medför liten användning av råvaror och energi. Vindkraft medför mycket lite avfall under drift. Vid avveckling av anläggningen kommer återanvändning och återvinning att eftersträvas så långt det är möjligt. Vattenfalls erfarenhet så här långt är att vindkraftverken kan säljas vidare när de monterats ned. Om så inte kan ske kan materialen till stor del återvinnas. I dagsläget är det inte möjligt att återvinna rotorbladen. Vattenfall följer utvecklingen på området och har gott hopp om att bladen kan återvinnas när det är dags att avveckla nu aktuell anläggning.

Val av plats

Området är utpekade som prioriterat för vindkraft i Tidaholms kommuns översiktsplan. I området finns väldigt få motstående intressen. Ansökan strider inte mot någon detaljplan eller områdesbestämmelse enligt PBL. Det område som omfattas av ansökan måste anses vara väl lämpat för en vindkraftpark.

12.2 Riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken

Det finns inga utpekade riksintressen inom området. Inte heller bedöms riksintressen utanför området påverkas.

12.3 Miljökvalitetsnormer

Vindkraftanläggningen kommer inte att medverka till att någon miljökvalitetsnorm överskrids.

12.4 Områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken

Vindkraftparken bedöms medföra en mycket liten påverkan på den allemansrättsliga tillgängligheten till området. Vare sig vindkraftparken eller de anläggningsarbeten som

vidtas under byggtiden bedöms förändra livsvillkoren för djur- eller växtarter på ett sådant sätt som avses i 7 kap. 15 § miljöbalken. Även om det kan bli aktuellt att utföra någon åtgärd inom strandskyddsområde kommer vindkraftanläggningen inte motverka syftet med strandskyddsbestämmelserna.

I övrigt kommer inget områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken påverkas.

12.5 Sammanvägd bedömning

Det område som omfattas av ansökan bedöms sammantaget vara mycket lämpligt med hänsyn till att målen om utbyggnad av vindkraft skall kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Tidaholms kommun har under samrådsprocessen varit positivt inställd till etableringen av en vindkraftanläggning i området. Anläggningen måste anses vara tillåtlig.

13 TIDPLAN

Anläggningsarbetena för vindkraftparken beräknas ta cirka ett år. Om projektet löper enligt tidplanen planerar Vattenfall att upphandla verken under 2014 och parken beräknas tas i drift 2015. Det finns dock en risk att projektet blir fördröjt. Framförallt bedömer Vattenfall att det finns risk att tillståndprocessen drar ut på tiden. Beroende på utvecklingen av konjunktur m.m. finns det också risk för att leveranstiden av vindkraftverk är lång. Det är mot bakgrund av detta viktigt att igångsättningstiden bestäms till minst fem år från det att tillståndet vinner laga kraft.

Vindkraftverken bedöms generellt ha en livslängd på ca 25 år. Eftersom livslängden kan visa sig vara längre i det konkreta fallet bör tillståndet inte begränsas i tiden. För att säkerställa att tillståndet inte fortsätter att gälla när parken tjänat ut föreslås att det upphör att gälla när parken inte producerat elektricitet under ett år.

14 ICKE-TEKNISK SAMMANFATTNING

En icke-teknisk sammanfattning finns i bifogad MKB, se [Bilaga 2](#).

15 FÖRSLAG TILL ÖVERVAKNING OCH KONTROLL AV VERKSAMHETEN

Övervakning och kontroll av verksamheter regleras i 26 kap. miljöbalken och i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll. VVSAB har rutiner för att uppfylla dessa krav. Det kommer under såväl byggfas som driftfas att finnas en fastställd och dokumenterad fördelning av det organisatoriska ansvaret för de frågor som gäller för

verksamheten. Det finns också rutiner för att fortlöpande kontrollera att utrustning m.m. hålls i gott skick samt hur kontroll av villkorsefterlevnad ska ske. Detta gäller för byggskedet, driftskedet och så småningom också avvecklingsskedet. Egenkontrollen kommer att ske i nära samråd med tillsynsmyndigheten. Vattenfall Vindkrafts driftorganisation är certifierad enligt bl.a. ISO 14 001. Fysisk kontroll kommer årligen att ske i alla vindkraftverk.

Det är Vattenfalls erfarenhet att det är svårt att arbeta aktivt med och göra nödvändiga ändringar av ett kontrollprogram som fastställs enligt ett villkor i ett tillstånd enligt miljöbalken. För att säkerställa att egenkontrollen kan vara en levande process som hålls aktuell hemställer Vattenfall att frågan om kontrollprogram inte regleras i villkor i tillståndet.

16 VATTENVERKSAMHET

Vattenfall bedömer att inga åtgärder behöver vidtas som utgör anmälnings- eller tillståndspliktig vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Om så ändå blir fallet prövas det särskilt genom anmälan till länsstyrelsen eller ansökan till miljödomstolen.

Nyköping den 22 maj 2011

Agneta Wieslander

Enligt bifogad fullmakt

BILAGOR

1. Karta utvisande vindkraftområdet
2. Miljökonsekvensbeskrivning med Teknisk beskrivning